

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 9ης Νοεμβρίου 2010*

Στην υπόθεση C-296/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Amtsgericht Stuttgart (Γερμανία) με απόφαση της 31ης Μαΐου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 16 Ιουνίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

Bianca Purrucker

κατά

Guillermo Vallés Pérez,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.N. Cunha Rodrigues, πρόεδρο τμήματος, A. Arabadjiev, A. Rosas (εισηγητή), U. Lohmus και A. Ó Caoimh, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: N. Jääskinen
γραμματέας: B. Fülör, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 2010, περί υπαγωγής της υποθέσεως στην ταχεία διαδικασία σύμφωνα με τα άρθρα 23α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και 104α, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 2010,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

- η B. Purucker, εκπροσωπούμενη από την B. Steinacker, δικηγόρο,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Henze και την J. Kemper,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. M. Rodríguez Cárcamo,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους G. de Bergues και B. Beaupère-Manokha,

- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την F. Penlington,

- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις A.-M. Rouchaud-Joët και S. Grünheid,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000 (ΕΕ L 338, σ. 1).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της B. Purrucker και του G. Vallés Pérez σχετικά με το δικαίωμα επιμέλειας του υιού τους Merlín.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Προ του κανονισμού 2201/2003 ίσχυε ο κανονισμός (ΕΚ) 1347/2000 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας των κοινών τέκνων (ΕΕ L 160, σ. 19). Ο κανονισμός 1347/2000 καταργήθηκε από τον κανονισμό 2201/2003, του οποίου το πεδίο εφαρμογής είναι ευρύτερο.

- 4 Η δωδέκατη, η δέκατη έκτη και η εικοστή πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2201/2003 ορίζουν:

«(12) Οι κανόνες αρμοδιότητας που θεσπίζονται δυνάμει του παρόντος κανονισμού περί γονικής μέριμνας επιλέγονται υπό το πρίσμα του συμφέροντος του παιδιού, ειδικότερα δε του κριτηρίου της εγγύτητας. Αυτό σημαίνει ότι κατά πρώτο λόγο θα πρέπει να είναι αρμόδια τα δικαστήρια του κράτους μέλους της συνήθους διαμονής του παιδιού, εκτός από ορισμένες περιπτώσεις μεταβολής της διαμονής του παιδιού ή ύστερα από συμφωνία μεταξύ των δικαιούχων της γονικής μέριμνας.

[...]

(16) Ο παρών κανονισμός δεν εμποδίζει τα δικαστήρια κράτους μέλους να λαμβάνουν προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα, σε επείγουσες περιπτώσεις, σχετικά με πρόσωπα ή περιουσιακά στοιχεία, τα οποία ευρίσκονται σε αυτό το κράτος.

[...]

(21) Η αναγνώριση και η εκτέλεση αποφάσεων που εκδίδονται σε κράτος μέλος θα πρέπει να βασίζεται στην αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και οι λόγοι της μη αναγνώρισης θα πρέπει να περιορίζονται στον ελάχιστο αναγκαίο βαθμό.»

5 Κατά το άρθρο 2 του κανονισμού 2201/2003:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) Ο όρος “δικαστήριο” καλύπτει όλες τις αρχές των κρατών μελών που έχουν διεθνή δικαιοδοσία για τα ζητήματα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σύμφωνα με το άρθρο 1.

[...]

4) Ο όρος “απόφαση” [...] κάθε απόφαση σχετικά με τη γονική μέριμνα, που εκδίδεται από δικαστήριο κράτους μέλους, ασχέτως ονομασίας της, όπως “διαταγή”, “διάταξη” ή “απόφαση”.

[...]

- 7) Ο όρος “γονική μέριμνα” περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που παρέχονται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με δικαστική απόφαση, απευθείας από το νόμο ή με ισχύουσα συμφωνία όσον αφορά το πρόσωπο ή την περιουσία του παιδιού. Ειδικότερα ο όρος περιλαμβάνει το δικαίωμα επιμέλειας και το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας.

[...]

- 9) Ο όρος “δικαίωμα επιμέλειας” περιλαμβάνει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αφορούν τη φροντίδα για το πρόσωπο του παιδιού, και ειδικότερα το δικαίωμα απόφασης καθορισμού του τόπου διαμονής του.

[...]»

- 6 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού ορίζει:

«Τα δικαστήρια κράτους μέλους έχουν δικαιοδοσία επί θεμάτων που αφορούν τη γονική μέριμνα παιδιού το οποίο έχει συνήθη διαμονή σε αυτό το κράτος μέλος κατά τη στιγμή της άσκησης της προσφυγής.»

- 7 Το άρθρο 16 του κανονισμού 2201/2003, που φέρει τον τίτλο «Επιλαμβανόμενο δικαστήριο», ορίζει:

«1. Ένα δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν:

α) από της καταθέσεως στο δικαστήριο του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης ή άλλου ισοδύναμου εγγράφου, εφόσον ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κοινοποίηση ή την επίδοση του εγγράφου στον εναγόμενο,

ή

β) εφόσον το έγγραφο πρέπει να κοινοποιηθεί ή να επιδοθεί προτού κατατεθεί στο δικαστήριο, την ημερομηνία παραλαβής του από την αρχή που είναι υπεύθυνη για την κοινοποίηση ή την επίδοση, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κατάθεση του εγγράφου στο δικαστήριο.»

- 8 Κατά το άρθρο 17 του εν λόγω κανονισμού:

«Δικαστήριο κράτους μέλους διαπιστώνει αυτεπαγγέλτως την έλλειψη δικαιοδοσίας του εφόσον επιλαμβάνεται υπόθεσης για την οποία δεν έχει δικαιοδοσία βάσει του παρόντος κανονισμού και για την οποία δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει δικαιοδοσία δυνάμει του παρόντος κανονισμού.»

9 Το άρθρο 19, παράγραφοι 2 και 3, του εν λόγω κανονισμού ορίζει:

«2. Εάν έχουν ασκηθεί αγωγές για θέματα γονικής μέριμνας ενός παιδιού, με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο, αναστέλλει αυτεπαγγέλτως τη διαδικασία του μέχρι να διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.

3. Όταν διαπιστωθεί η δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο, κάθε δικαστήριο που επιλαμβάνεται μεταγενέστερα οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη δικαιοδοσίας του υπέρ αυτού του δικαστηρίου.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο διάδικος που άσκησε τη σχετική αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται μεταγενέστερα μπορεί να ασκήσει την αγωγή ενώπιον του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.»

10 Το άρθρο 20 του ίδιου κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα», ορίζει:

«1. Σε επείγουσες περιπτώσεις, οι διατάξεις του παρόντος κανονισμού δεν εμποδίζουν τα αρμόδια δικαστήρια κράτους μέλους να λαμβάνουν προσωρινά ή ασφαλιστικά μέτρα σχετικά με πρόσωπα ή περιουσιακά στοιχεία που ευρίσκονται στο κράτος αυτό, τα οποία προβλέπονται από το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους, έστω και αν το δικαστήριο άλλου κράτους μέλους έχει, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, δικαιοδοσία ως προς την ουσία της υπόθεσης.

2. Τα μέτρα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 παύουν να ισχύουν μόλις τα δικαστήρια του κράτους μέλους που έχουν διεθνή δικαιοδοσία να κρίνουν επί της ουσίας δυνάμει του παρόντος κανονισμού λάβουν τα μέτρα τα οποία θεωρούν προσήκοντα.»

- 11 Τα άρθρα 21 επ. του κανονισμού 2201/2003 αφορούν την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων. Το άρθρο 21, παράγραφος 1, προβλέπει ειδικότερα ότι οι αποφάσεις που εκδίδονται σε κράτος μέλος αναγνωρίζονται στα λοιπά κράτη μέλη χωρίς καμία διαδικασία.
- 12 Το άρθρο 24 του κανονισμού 2201/2003 προβλέπει ότι η δικαιοδοσία του δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης δεν ερευνάται.

Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και οι εκκρεμείς διαδικασίες

- 13 Από την απόφαση περί παραπομπής, τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στην απόφαση της 15ης Ιουλίου 2010, C-256/09, Purrucker (Συλλογή 2010, σ. I-7353), και τη δικογραφία που διαβιβάσθηκε στο Δικαστήριο από το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει ότι, περί τα μέσα του 2005, η B. Purrucker, Γερμανίδα υπήκοος, μετακόμισε στην Ισπανία προκειμένου να ζήσει εκεί μαζί με τον G. Vallés Pérez, Ισπανό υπήκοο, γεννηθέντα στη Γερμανία. Στο πλαίσιο της μεταξύ τους σχέσεως, γεννήθηκαν πρόωρα, στις 31 Μαΐου 2006, δίδυμα τέκνα, ο υιός Merlin και η κόρη Samira. Ο G. Vallés Pérez αναγνώρισε τα τέκνα. Δεδομένου ότι οι γονείς συζούσαν, έχουν, κατά το ισπανικό δίκαιο, από κοινού το δικαίωμα επιμέλειας. Τα τέκνα έχουν τόσο τη γερμανική όσο και την ισπανική υπηκοότητα.
- 14 Εξαιτίας της επιδεινώσεως της σχέσεως μεταξύ της B. Purrucker και του G. Vallés Pérez, η B. Purrucker εξέφρασε την επιθυμία να επιστρέψει στη Γερμανία με τα τέκνα της, κάτι στο οποίο ο G. Vallés Pérez αρχικώς αντιτάχθηκε. Στις 30 Ιανουαρίου 2007, οι διάδικοι συνήψαν ενώπιον συμβολαιογράφου ένα συμφωνητικό, το οποίο έπρεπε να εγκριθεί δικαστικώς προκειμένου να καταστεί εκτελεστό, και σύμφωνα με το οποίο η B. Purrucker μπορούσε να μετακομίσει στη Γερμανία με τα τέκνα.

- 15 Εξαιτίας επιπλοκών στην υγεία της και καθόσον ήταν ανάγκη να υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση, η κόρη Samira δεν μπόρεσε να λάβει εξιτήριο από το νοσοκομείο την ημέρα που είχε προγραμματιστεί η αναχώρηση. Ως εκ τούτου, η B. Purrrucker μετέβη στη Γερμανία με τον υιό της Merlín στις 2 Φεβρουαρίου 2007. Το ζήτημα κατά πόσον, λόγω της ιδιαίτερης αυτής καταστάσεως, ο G. Vallés Pérez διέκειτο ακόμα θετικά ως προς την αναχώρηση της B. Purrrucker με τον Merlín αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης.
- 16 Η διαμονή των μελών της οικογένειας δεν έχει μεταβληθεί από της αναχωρήσεως της B. Purrrucker, στις 2 Φεβρουαρίου 2007
- 17 Μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης εκκρεμούν τρεις διαδικασίες:
- η πρώτη, στην Ισπανία, κινήθηκε από τον G. Vallés Pérez ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial και έχει ως αντικείμενο τη λήψη προσωρινών μέτρων. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, δεν αποκλείεται να θεωρηθεί η διαδικασία αυτή ως διαδικασία επί της ουσίας, έχουσα ως αντικείμενο την ανάθεση του δικαιώματος επιμέλειας των τέκνων Merlín και Samira,
  - η δεύτερη, στη Γερμανία, κινήθηκε από τον G. Vallés Pérez και έχει ως αντικείμενο την κήρυξη της εκτελεστότητας της διατάξεως του Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial, περί λήψεως προσωρινών μέτρων και αναφορικά με την οποία εξεδόθη η προπαρατεθείσα απόφαση Purrrucker, και
  - η τρίτη, στη Γερμανία, κινήθηκε από την B. Purrrucker και έχει ως αντικείμενο την ανάθεση της επιμέλειας των ίδιων αυτών τέκνων. Πρόκειται για τη διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας υποβλήθηκε η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως.

Η κινηθείσα στην Ισπανία διαδικασία για τη λήψη προσωρινών μέτρων σχετικά με την επιμέλεια των τέκνων και, ενδεχομένως, ενόψει μίας αποφάσεως επί της ουσίας

- 18 Θεωρώντας ότι δεν δεσμεύεται πλέον από το ενώπιον συμβολαιογράφου καταρτισθέν συμφωνητικό της 30ής Ιανουαρίου 2007, ο G. Vallés Pérez κατέθεσε ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial αίτηση για τη λήψη προσωρινών μέτρων, με σκοπό, ιδίως, την ανάθεση σ' αυτόν της επιμέλειας των τέκνων Merlín και Samira.
- 19 Η συνεδρίαση διεξήχθη στις 26 Σεπτεμβρίου 2007. Η B. Purrucker υπέβαλε γραπτές παρατηρήσεις και παρέστη διά του νομίμου εκπροσώπου της
- 20 Με διάταξη της 8ης Νοεμβρίου 2007, το Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial κήρυξε εαυτό αρμόδιο και έλαβε επείγοντα και προσωρινά μέτρα, κυρίως όσον αφορά το δικαίωμα επιμέλειας των τέκνων. Επί της εν λόγω διατάξεως εκδόθηκε διορθωτική διάταξη στις 28 Νοεμβρίου 2007.
- 21 Σύμφωνα με τα περιληφθέντα στη δικογραφία στοιχεία, κατά το ισπανικό δίκαιο, οσάκις ζητείται η λήψη προσωρινών μέτρων και λαμβάνονται αυτά πριν από τη διαδικασία επί της ουσίας, τα αποτελέσματά τους παραμένουν ενεργά μόνον εφόσον η αγωγή για την κύρια υπόθεση ασκηθεί εντός 30 ημερών από την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως με την οποία ελήφθησαν.

- 22 Περί τον Ιανουάριο του 2008 και σε ημερομηνία που ούτε διευκρινίζεται ούτε προκύπτει από οιοδήποτε στοιχείο της δικογραφίας που διαβιβάστηκε από το αιτούν δικαστήριο, ο G. Vallés Pérez άσκησε αγωγή ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial. Η B. Purrrucker ισχυρίζεται ότι η αγωγή αυτή ήταν εκπρόθεσμη.
- 23 Με διάταξη της 28ης Οκτωβρίου 2008, το Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial έλαβε θέση ως προς το ζήτημα του «πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου» υπό την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 3, του κανονισμού 2201/2003. Υπογραμμίζει ότι έκρινε ήδη επί του ζητήματος της δικαιοδοσίας του με τη διάταξη της 8ης Νοεμβρίου 2007 και υπενθυμίζει τα διάφορα πραγματικά περιστατικά-συνδέσμους που παρατίθενται στην εν λόγω διάταξη. Επισημαίνει ότι, στις 28 Ιουνίου 2007, έκανε δεκτή την αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων σχετικά με την επιμέλεια των τέκνων. Δεδομένου ότι η μητέρα προσέφυγε στο γερμανικό δικαστήριο μόλις τον Σεπτέμβριο του 2007, το Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial θεωρεί εαυτό «πρώτο επιληφθέν δικαστήριο» και κηρύσσει εαυτό αρμόδιο να εκδικάσει την υπόθεση σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού 2201/2003.
- 24 Με απόφαση της 21ης Ιανουαρίου 2010, το Audiencia Provincial de Madrid (Ισπανία), επιληφθέν κατόπιν ασκήσεως εφέσεως εκ μέρους της B. Purrrucker, επικύρωσε τη διάταξη της 28ης Οκτωβρίου 2008. Το δευτεροβάθμιο δικαστήριο φρονεί ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 16 του κανονισμού 2201/2003, πρώτη αίτηση παροχής ένδικης προστασίας είναι η αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων που κατατέθηκε κατά το ισπανικό δίκαιο ενώπιον του Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial πριν από την αγωγή που ασκήθηκε ενώπιον του γερμανικού δικαστηρίου. Αντιθέτως, το επικαλούμενο από την B. Purrrucker άρθρο 20 του κανονισμού 2201/2003, ακόμα και αν είχε εφαρμογή στην προκειμένη περίπτωση, δεν καθιερώνει κάποιον κανόνα περί δικαιοδοσίας και αφορά αποκλειστικώς τη λήψη συντηρητικών μέτρων σε επείγουσα μόνον περίπτωση, ενώ η δικαιοδοσία, η οποία και αποτελεί το ζητούμενο στην προκειμένη περίπτωση, καθορίζεται σύμφωνα με τους προβλεπόμενους στο άρθρο 19 του εν λόγω κανονισμού κανόνες. Η λύση αυτή συνάδει εξάλλου προς το άρθρο 22, παράγραφος 3, της συντακτικής πράξεως της δικαστικής εξουσίας (Ley Orgánica del Poder Judicial).

Η κινηθείσα στη Γερμανία διαδικασία με σκοπό να κηρυχθεί εκτελεστή η διάταξη της 8ης Νοεμβρίου 2007 που εξέδωσε το Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial

- 25 Πρόκειται για τη διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Purrucker. Αρχικώς, ο G. Vallés Pérez είχε, μεταξύ άλλων, ζητήσει να διαταχθεί η επιστροφή του Merlín και, προληπτικώς, να κηρυχθεί εκτελεστή η διάταξη του Juzgado de Primera Instancia n° 4 de San Lorenzo de El Escorial της 8ης Νοεμβρίου 2007. Εν συνεχεία, προέβαλε ως κύριο το αίτημα κηρύξεως της εκτελεστότητας της εν λόγω διατάξεως. Συνεπώς, το Amtsgericht Stuttgart, με απόφαση της 3ης Ιουλίου 2008, και το Oberlandesgericht Stuttgart (Γερμανία), με απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2008, η οποία εκδόθηκε κατόπιν ασκήσεως ένδικου μέσου, διέταξαν να περιαφθεί η εν λόγω διάταξη τον εκτελεστήριο τύπο.
- 26 Κατόπιν αιτήσεως αναιρέσεως που άσκησε η B. Purrucker, το Bundesgerichtshof (Γερμανία) υπέβαλε προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο. Με την προπαρατεθείσα απόφαση Purrucker, το Δικαστήριο έκρινε ότι οι διατάξεις των άρθρων 21 επ. του κανονισμού 2201/2003 δεν εφαρμόζονται επί προσωρινών μέτρων, σε υποθέσεις σχετικά με το δικαίωμα επιμέλειας, τα οποία εμπίπτουν στο άρθρο 20 του εν λόγω κανονισμού.
- 27 Στη σκέψη 76 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Purrucker το Δικαστήριο επεσήμανε, ιδίως, ότι, όταν η ύπαρξη δικαιοδοσίας ως προς την ουσία, κατά την έννοια του κανονισμού 2201/2003, ενός δικαστηρίου που έλαβε προσωρινά μέτρα δεν καθίσταται πρόδηλη από το περιεχόμενο της σχετικής αποφάσεώς του ή όταν η απόφαση αυτή δεν περιέχει απολύτως σαφή αιτιολογία σχετικά με τη δικαιοδοσία του οικείου δικαστηρίου ως προς την ουσία, η οποία να παραπέμπει σε μία από τις βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας των άρθρων 8 έως 14 του κανονισμού, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η απόφαση δεν ελήφθη δυνάμει των κανόνων δικαιοδοσίας που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός.

Η κινηθείσα στη Γερμανία διαδικασία για την ανάθεση του δικαιώματος επιμέλειας

- 28 Στις 20 Σεπτεμβρίου 2007, η B. Purrucker, με αγωγή που άσκησε ενώπιον του Amtsgericht Albstadt (Γερμανία), ζήτησε να της ανατεθεί αποκλειστικώς το δικαίωμα επιμέλειας των τέκνων Merlin και Samira. Η αγωγή αυτή επιδόθηκε στον καθού της κύριας δίκης μόλις στις 22 Φεβρουαρίου 2008 με συστημένη ταχυδρομική επιστολή έναντι αποδείξεως παραλαβής. Εντούτοις, τόσο ο καθού, όσο και το Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial είχαν ήδη λάβει γνώση της εν λόγω αγωγής.
- 29 Από τις αποφάσεις του Amtsgericht Albstadt της 25ης Σεπτεμβρίου 2007 και της 9ης Ιανουαρίου 2008 προκύπτει, ειδικότερα, ότι κατά την κρίση του εν λόγω δικαστηρίου, η αγωγή της B. Purrucker δεν είχε καμία πιθανότητα να ευδοκιμήσει. Συγκεκριμένα, εφόσον οι γονείς δεν ήταν παντρεμένοι και δεν υφίστατο προφανώς κοινή δήλωση περί του δικαιώματος επιμέλειας, δεδομένου ότι το ενώπιον συμβολαιογράφου καταρτισθέν συμφωνητικό της 30ής Ιανουαρίου 2007 δεν μπορούσε να εκληφθεί ως συνιστών τέτοια δήλωση, η B. Purrucker είχε αποκλειστικό δικαίωμα επιμέλειας των τέκνων, και ως εκ τούτου παρήλκε η έκδοση αποφάσεως για την ανάθεση του δικαιώματος επιμέλειας. Το Amtsgericht Albstadt έκανε εξάλλου μνεία της εκκρεμούσας διαδικασίας στην Ισπανία.
- 30 Με απόφαση της 19ης Μαρτίου 2008, το Amtsgericht Albstadt απέρριψε, ειδικότερα, λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας, το αίτημα της B. Purrucker όσον αφορά το τέκνο Samira. Η απόφαση αυτή επικυρώθηκε στις 5 Μαΐου 2008 από το Oberlandesgericht Stuttgart. Στην απόφασή του, το Oberlandesgericht Stuttgart ανέφερε ότι το παιδί αυτό είχε, από τη γέννησή του, τη συνήθη διαμονή του στην Ισπανία. Κατά το εν λόγω δικαστήριο, το άρθρο 9 του κανονισμού 2201/2003 δεν είχε εφαρμογή στα πραγματικά περιστατικά της προκειμένης υποθέσεως και οι προϋποθέσεις του άρθρου 15 του ίδιου κανονισμού δεν πληρούνταν.
- 31 Με άλλη διάταξη της 19ης Μαρτίου 2008, το Amtsgericht Albstadt ανέστειλε τη διαδικασία για το δικαίωμα επιμέλειας όσον αφορά το τέκνο Merlin δυνάμει του

άρθρου 16 της Συμβάσεως της Χάγης, της 25ης Οκτωβρίου 1980, για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών (στο εξής: Σύμβαση της Χάγης του 1980). Η διαδικασία αυτή συνεχίστηκε στις 28 Μαΐου 2008, κατόπιν αιτήματος της B. Purrucker, διότι ο G. Vallés Pérez δεν είχε έως τότε υποβάλει αίτηση επαναπατριsmού βάσει της Συμβάσεως της Χάγης του 1980. Τέτοια αίτηση δεν υποβλήθηκε ούτε αργότερα.

32 Εξαιτίας της εκ μέρους του G. Vallés Pérez υποβληθείσας αιτήσεως εκτελέσεως της διατάξεως του Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial της 8ης Νοεμβρίου 2007, η σχετική με το δικαίωμα επιμέλειας διαδικασία παραπέμφθηκε στο Amtsgericht Stuttgart σύμφωνα με το άρθρο 13 του νόμου για την εκτέλεση και την εφαρμογή ορισμένων συμφωνιών στον τομέα του διεθνούς οικογενειακού δικαίου (Gesetz zur Aus- und Durchführung bestimmter Rechtsinstrumente auf dem Gebiet des internationalen Familienrechts).

33 Στις 16 Ιουλίου 2008, η B. Purrucker κατέθεσε ενώπιον του Amtsgericht Stuttgart, βάσει του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003, αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων, με αίτημα την αποκλειστική ανάθεση σ' αυτήν της επιμέλειας του τέκνου Merlín ή, επικουρικώς, το αποκλειστικό δικαίωμα καθορισμού του τόπου διαμονής του εν λόγω τέκνου. Κύριο στοιχείο του πραγματικού πλαισίου στο οποίο εντασσόταν η αίτηση αυτή απετέλεσαν τα προβλήματα που εμφανίσθηκαν κατά τις προληπτικές ιατρικές εξετάσεις. Με διάταξη της 28ης Ιουλίου 2008, το αιτηθέν μέτρο απορρίφθηκε λόγω ελλείψεως επείγοντος χαρακτήρα υπό την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003. Το Amtsgericht Stuttgart επεσήμανε, ιδίως, ότι το τέκνο καλύπτετο από την κοινωνική ασφάλιση του πατέρα του στην Ισπανία και ότι, εν ανάγκη, ήταν δυνατόν να διαταχθεί η παράδοση στη μητέρα της κάρτας ασφαλίσεως ασθενείας.

34 Από τη δικογραφία που διαβιβάσθηκε στο Δικαστήριο από το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι, κατά τους μήνες Αύγουστο, Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του 2008, το Amtsgericht Stuttgart επιχείρησε, στο πλαίσιο της ενώπιόν του εκκρεμούσας διαδικασίας επί της ουσίας, επανειλημμένως και με διάφορα μέσα, μεταξύ άλλων κατόπιν παρεμβάσεως του Ισπανού δικαστικού συνδέσμου στο Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο (ΕΔΔ), να έρθει σε επαφή με το Juzgado de Primera Instancia de San Lorenzo de El

Escorial προκειμένου να πληροφορηθεί εάν εκκρεμούσε επίσης ενώπιον αυτού διαδικασία επί της ουσίας. Οι προσπάθειές του όμως αυτές δεν τελεσφόρησαν.

- 35 Στις 28 Οκτωβρίου 2008, το Amtsgericht Stuttgart εξέδωσε διάταξη στην οποία εκθέτει τις ενέργειες που έγιναν προς τον Ισπανό δικαστικό σύνδεσμο και την απουσία απαντήσεως εκ μέρους του Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial. Ζητεί από τους διαδίκους να δηλώσουν και να αποδείξουν, καταρχάς, την ημερομηνία της αιτήσεως του πατέρα στην Ισπανία για τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων, δεύτερον, την κοινοποίηση της προσωρινής διαταγής του Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial της 8ης Νοεμβρίου 2007 και, τρίτον, την κατάθεση από τον πατέρα της αγωγής στην Ισπανία, καθώς και την ημερομηνία της κοινοποιήσεώς της στη μητέρα.
- 36 Επίσης στις 28 Οκτωβρίου 2008, το Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial εξέδωσε τη διάταξη της οποίας το περιεχόμενο αναφέρεται στη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως και στην οποία το ως άνω δικαστήριο αναφέρεται στο έγγραφο που του απηύθυνε το Amtsgericht Stuttgart.
- 37 Αφού κάλεσε τους διαδίκους να λάβουν εκ νέου θέση, το Amtsgericht Stuttgart εξέδωσε διάταξη στις 8 Δεκεμβρίου 2008. Σε αυτήν μνημονεύει τη διάταξη του Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial της 28ης Οκτωβρίου 2008 και το ένδικο μέσο που πρόκειται να καταθέσει κατά αυτής η B. Purrucker. Το Amtsgericht Stuttgart έκρινε ότι δεν μπορούσε να αποφανθεί το ίδιο επί του ζητήματος του «πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου», καθότι τούτο θα έθιγε την ασφάλεια του δικαίου, δεδομένου ότι δύο δικαστήρια διαφορετικών κρατών μελών ενδέχεται να εκδώσουν αντιφατικές αποφάσεις. Το ζήτημα έπρεπε να κριθεί από το δικαστήριο εκείνο το οποίο κήρυξε εαυτό πρώτο αρμόδιο. Κατά συνέπεια, το Amtsgericht Stuttgart αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία κατά το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 μέχρις ότου αποκτήσει η διάταξη του Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial της 28ης Οκτωβρίου 2008 ισχύ δεδικασμένου.

- 38 Η Β. Purrucker άσκησε ένδικο μέσο κατά της διατάξεως του Amtsgericht Stuttgart της 8ης Δεκεμβρίου 2008. Στις 14 Μαΐου 2009, το Oberlandesgericht Stuttgart ακύρωσε την ως άνω διάταξη και ανέπεμψε την υπόθεση ενώπιον του Amtsgericht Stuttgart για την έκδοση νέας αποφάσεως. Το Oberlandesgericht Stuttgart έκρινε ότι τα δικαστήρια υποχρεούνται να εξετάζουν αυτεπαγγέλτως τη δικαιοδοσία τους και ότι το άρθρο 19 του κανονισμού 2201/2003 δεν απένειμε σε κανένα εκ των επιληφθέντων δικαστηρίων την αποκλειστική αρμοδιότητα να καθορίζουν το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο. Το Oberlandesgericht Stuttgart επεσήμανε ότι το σχετικό με το δικαίωμα επιμέλειας αίτημα, το οποίο υποβλήθηκε από τον G. Vallés Pérez στην Ισπανία τον Ιούνιο του 2007, εντάσσεται στο πλαίσιο διαδικασίας αποσκοπούσας στη λήψη προσωρινών μέτρων, ενώ το σχετικό με το δικαίωμα επιμέλειας αίτημα, το οποίο υποβλήθηκε από την Β. Purrucker στη Γερμανία, στις 20 Σεπτεμβρίου 2007, συνιστούσε αγωγή. Μία τέτοια αγωγή και μία διαδικασία αποσκοπούσα στη λήψη προσωρινών μέτρων έχουν ως αντικείμενο διαφορετικές διαφορές ή διαφορετικά αιτήματα. Πρέπει, ενδεχομένως, να γίνει δεκτό ότι υφίσταται θετική σύγκρουση δικαιοδοσίας μεταξύ δύο δικαστηρίων.
- 39 Με διάταξη της 8ης Ιουνίου 2009, το Amtsgericht Stuttgart ζήτησε εκ νέου από τους διαδίκους να του δηλώσουν σε ποιο στάδιο ευρίσκετο η κινηθείσα στην Ισπανία διαδικασία και τους κάλεσε να λάβουν θέση επί ενδεχόμενης υποβολής στο Δικαστήριο προδικαστικού ερωτήματος σχετικά με τον καθορισμό του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, κατά το άρθρο 104β του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.
- 40 Με διάταξη της 19ης Οκτωβρίου 2009, το Amtsgericht Stuttgart πρότεινε στους διαδίκους συμφωνία, κατά την οποία θα μπορούσαν είτε να καθορίσουν ότι ο Merlín θα είχε τη συνήθη διαμονή του μαζί με την Β. Purrucker, και η Samira μαζί με τον G. Vallés Pérez, διατηρούμενου του κοινού δικαιώματος επιμέλειας, είτε να ζητήσουν, κατόπιν κοινής συμφωνίας, την ανάθεση του δικαιώματος επιμέλειας για τον μεν Merlín στην Β. Purrucker, για τη δε Samira στον G. Vallés Pérez. Η πρόταση δεν έγινε εντούτοις δεκτή.

- 41 Στις 13 Ιανουαρίου 2010, διεξήχθη επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Amtsgericht Stuttgart, παρουσία των διαδίκων στην κύρια δίκη, κατά την οποία ο G. Vallés Pérez εκπροσωπήθηκε από τον δικηγόρο του. Δεν επετεύχθη συμφωνία ούτε προσέγγιση των απόψεων των διαδίκων.
- 42 Στις 21 Ιανουαρίου 2010, το Audiencia Provincial de Madrid αποφάνθηκε επί της εφέσεως που άσκησε η B. Purrucker με την απόφαση που μνημονεύεται στη σκέψη 24 της παρούσας αποφάσεως. Η απόφαση αυτή της 21ης Ιανουαρίου 2010 κοινοποιήθηκε ταχυδρομικώς στο Amtsgericht Stuttgart από τον Γερμανό δικηγόρο του G. Vallés Pérez.

Η απόφαση περί παραπομπής και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 43 Στην απόφαση περί παραπομπής, το Amtsgericht Stuttgart εκθέτει για ποιο λόγο, κατά την κρίση του, ουδεμία εύλογη αμφιβολία υφίσταται ως προς το γεγονός ότι ο Merlín είχε στις 21 Σεπτεμβρίου 2007, ημερομηνία καταθέσεως από την B. Purrucker της αγωγής για την ανάθεση της επιμέλειάς του, τη συνήθη διαμονή του στη Γερμανία.
- 44 Κατά το ως άνω δικαστήριο, το Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial δεν διέθετε, βάσει του άρθρου 10 του κανονισμού 2201/2003, συνεχή δικαιοδοσία έως τις 21 Σεπτεμβρίου 2007, δεδομένου του ότι τα μέλη της οικογένειας είχαν προηγουμένως τη συνήθη κοινή διαμονή τους στην Ισπανία, διότι ούτε είναι πιθανό, ούτε αποδεικνύεται ότι η εκ μέρους της B. Purrucker μετακίνηση του Merlín από την Ισπανία στη Γερμανία ήταν παράνομη. Το ενώπιον συμβολαιογράφου καταρτισθέν συμφωνητικό της 30ής Ιανουαρίου 2007 και, επιπροσθέτως, η ουσιαστική απουσία ρητής αιτήσεως επιστροφής, υποβαλλόμενης κατ'εφαρμογή του άρθρου 11 του κανονισμού 2201/2003 σε συνδυασμό με τη Σύμβαση της Χάγης του 1980, συνιστούν στοιχεία που αναιρούν τον ισχυρισμό περί παράνομης μετακινήσεως παιδιού

υπό την έννοια του άρθρου 2, σημείο 11, του προαναφερθέντος κανονισμού. Το Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial δεν στήριξε εξάλλου τη δικαιοδοσία του στη διάταξη αυτή.

⁴⁵ Το Amtsgericht Stuttgart υπενθυμίζει ότι, κατά το άρθρο 16 του κανονισμού 2201/2003, ένα δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν από της καταθέσεως ενώπιόν του του εισαγωγικού εγγράφου της δίκης, εφόσον ο ενάγων δεν παρέλειψε στη συνέχεια να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα για την κοινοποίηση ή την επίδοση του εγγράφου στον εναγόμενο.

⁴⁶ Το Amtsgericht Stuttgart διευκρινίζει ότι η αγωγή της 20ής Σεπτεμβρίου 2007 κατατέθηκε στο Amtsgericht Albstadt στις 21 Σεπτεμβρίου 2007, κοινοποιήθηκε όμως στον καθού της κύριας δίκης μόλις στις 22 Φεβρουαρίου 2008, για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται η B. Purrucker και οι οποίοι ανάγονται στην αμφισβήτηση της διεθνούς δικαιοδοσίας του εν λόγω δικαστηρίου να λάβει μέτρα σχετικά με το δικαίωμα επιμέλειας της κόρης των διαδίκων της κύριας δίκης, Samira.

⁴⁷ Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 προβλέπει ότι το δικαστήριο κράτους μέλους, το οποίο επελήφθη πρώτο αγωγής αφορώσας τη γονική μέριμνα ενός παιδιού, είναι κατά προτεραιότητα αρμόδιο έναντι δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους το οποίο επελήφθη μεταγενέστερα αγωγής με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία. Κατά το αιτούν δικαστήριο, το αντικείμενο της διαφοράς που είχε ως αποτέλεσμα να κινηθεί, τον Ιούνιο του 2007, διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του ισπανικού δικαστηρίου ταυτίζεται με εκείνο που είχε ως αποτέλεσμα την αγωγή, της οποίας επελήφθη το γερμανικό δικαστήριο τον Σεπτέμβριο του 2007. Αμφότερες οι διαδικασίες έχουν πράγματι ως αντικείμενο αίτημα περί λήψεως δικαστικών μέτρων αναφορικά με τη γονική μέριμνα του ίδιου κοινού τέκνου. Σε κάθε περίπτωση, κάθε

διάδικος ζητεί να του ανατεθεί αποκλειστικώς η επιμέλεια. Σε αμφότερες τις διαδικασίες οι διάδικοι είναι οι ίδιοι.

- 48 Η χρονική προτεραιότητα μίας διαδικασίας εκτιμάται βάσει του άρθρου 16 του κανονισμού 2201/2003. Το *Amtsgericht Stuttgart* επισημαίνει, εντούτοις, ότι κατά το γράμμα της εν λόγω διατάξεως ουδεμία διάκριση επιχειρείται μεταξύ διαδικασίας επί της ουσίας και διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, αποσκοπούσας στη λήψη προσωρινών μέτρων. Το γεγονός αυτό επιτρέπει διάφορες νομικές αντιλήψεις ως προς το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003.
- 49 Από τη νομική αντίληψη που υιοθέτησαν το *Juzgado de Primera Instancia n. 4 de San Lorenzo de El Escorial* και το *Audiencia Provincial de Madrid* προκύπτει ότι ένα ισπανικό δικαστήριο λογίζεται ως επιληφθέν, υπό την έννοια των άρθρων 16 και 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003, από την κατάθεση αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων. Η διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων, συνδυασμένη με μεταγενεστέρως κινηθείσα διαδικασία επί της ουσίας, συνιστά διαδικαστική ενότητα. Εντούτοις, μία προσωρινή διαταγή καθίσταται *ipso jure* ανενεργός, εάν δεν κινηθεί διαδικασία επί της ουσίας εντός 30 ημερών από της επιδόσεώς της.
- 50 Αντιθέτως, κατά τη διάταξη του *Oberlandesgericht Stuttgart* της 14ης Μαΐου 2009, το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 δεν αφορά τη σχέση μεταξύ διαδικασίας επί της ουσίας και διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, καθότι οι διαδικασίες αυτές έχουν διαφορετικά αντικείμενα, παρά το γεγονός ότι απόφαση περί επιμέλειας τέκνου έχει τα ίδια αποτελέσματα είτε εκδοθεί στο πλαίσιο ασφαλιστικών μέτρων είτε στο πλαίσιο αγωγής. Η ερμηνεία αυτή επιρρωνύεται επίσης από το γεγονός ότι τα άρθρα 21 επ. του κανονισμού 2201/2003 δεν εφαρμόζονται στα προσωρινά μέτρα, υπό την έννοια του άρθρου 20 του προαναφερθέντος κανονισμού.

51 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων αυτών, το Amtsgericht Stuttgart αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Εφαρμόζεται το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, οσάκις δικαστήριο κράτους μέλους, επιληφθέν πρώτο για τη ρύθμιση της γονικής μέριμνας κατόπιν αιτήσεως του ενός διάδικου, δικάζει κατά τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων και δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, επιληφθέν μεταγενέστερα κατόπιν ένδικης προσφυγής του άλλου διαδίκου με το ίδιο αντικείμενο, δικάζει επί της ουσίας της υποθέσεως;

- 2) Εφαρμόζεται η ως άνω διάταξη επίσης οσάκις απόφαση, ληφθείσα σε κράτος μέλος στο πλαίσιο μεμονωμένης διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, δεν δύναται να αναγνωρισθεί σε άλλο κράτος μέλος υπό την έννοια του άρθρου 21 του κανονισμού 2201/2003;

- 3) Ισοδυναμεί η προσφυγή σε δικαστήριο κράτους μέλους στο πλαίσιο μεμονωμένης διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων με προσφυγή για εκδίκαση επί της ουσίας υπό την έννοια του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003, οσάκις, κατά το εθνικό δικονομικό δίκαιο του κράτους αυτού, πρέπει να ακολουθήσει, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, προσφυγή στο δικαστήριο αυτό για εκδίκαση επί της ουσίας της υποθέσεως, προκειμένου να αποφευχθούν δικονομικά προσκόμματα;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 52 Στην απόφαση περί παραπομπής, το Amtsgericht Stuttgart ζήτησε την εκδίκαση της προδικαστικής αιτήσεώς του με την ταχεία διαδικασία δυνάμει του άρθρου 104β του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, προτείνοντας μάλιστα να ανατεθεί η υπόθεση στον ίδιο σχηματισμό που επελήφθη της υποβληθείσας από το Bundesgerichtshof αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως. Με έγγραφο της 1ης Ιουλίου 2010, το Amtsgericht Stuttgart αποσαφήνισε την αίτησή του διευκρινίζοντας ότι αφορούσε την εφαρμογή όχι του άρθρου 104β του Κανονισμού Διαδικασίας, αλλά, ασφαλώς, του άρθρου 104α του κανονισμού αυτού.
- 53 Με διάταξη της 15ης Ιουλίου 2010, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου έκανε δεκτό το αίτημα αυτό.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 54 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 εφαρμόζεται οσάκις δικαστήριο κράτους μέλους, επιληφθέν πρώτο προσφυγής του ενός διάδικου για τη λήψη μέτρων περί γονικής μέριμνας, δικάζει με σκοπό την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας, ενώ δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, επιληφθέν μεταγενεστέρως προσφυγής του έτερου διαδίκου, έχουσας το ίδιο αντικείμενο, δικάζει προς έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας της υποθέσεως. Το δεύτερο ερώτημα αφορά την εφαρμογή της διατάξεως αυτής επί αποφάσεως περί λήψεως προσωρινών μέτρων, η οποία δεν είναι δυνατόν να αναγνωρισθεί υπό την έννοια του άρθρου 21 του εν λόγω κανονισμού, το δε τρίτο ερώτημα αφορά την εφαρμογή της προαναφερθείσας διατάξεως σε διαδικασία αποσκοπούσα στη λήψη προσωρινών μέτρων, η οποία συνδέεται ενδεχομένως με διαδικασία επί της ουσίας.

55 Τα ερωτήματα αυτά πρέπει να συνεξετασθούν.

Παρατηρήσεις των διαδίκων

56 Ενώπιον του Δικαστηρίου προβλήθηκαν δύο απόψεις.

57 Αφενός, η B. Purrucker, η Γερμανική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζουν ότι δεν επέρχεται εκκρεμοδικία σε περίπτωση διαδικασίας επί της ουσίας, συμπίπτουσας με διαδικασία για τη λήψη προσωρινών μέτρων η οποία κατέληξε στην έκδοση αποφάσεως, ακόμα και αν η διαδικασία αυτή συνιστά ενδεχομένως διαδικαστική ενότητα με τη διαδικασία επί της ουσίας, όταν κινείται εντός προθεσμίας που τάσσεται από τον νόμο. Κάθε διαδικασία πρέπει να θεωρείται ως αυτοτελής ενότητα, η δε εκκρεμοδικία παύει με την έκδοση αποφάσεως.

58 Σε διαφορετική περίπτωση, όπως υποστηρίζει η Γερμανική Κυβέρνηση, δεν θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη τυχόν μεταβολή της συνήθους διαμονής του παιδιού –η οποία εντούτοις λαμβάνεται υπόψη στον κανονισμό 2201/2003– γεγονός που αντιβαίνει στον σκοπό του κανονισμού αυτού, που έγκειται στο να δοθεί η δυνατότητα στο εγγύτερο του παιδιού δικαστήριο να αποφανθεί ως προς τη γονική μέριμνα. Εξάλλου, εάν γινόταν δεκτό ότι επέρχεται εκκρεμοδικία σε περίπτωση διαδικασίας επί της ουσίας, συμπίπτουσας με διαδικασία για τη λήψη προσωρινών μέτρων που είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση αποφάσεως, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο θα υποχρεωνόταν να εξετάσει το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, προκειμένου να διευκρινίσει εάν η λήψη προσωρινών μέτρων συνεπάγεται ή όχι ότι εξακολουθεί να εκκρεμεί μία διαδικασία επί της ουσίας. Τέλος, η Γερμανική Κυβέρνηση επισημαίνει τον κίνδυνο του ελεύθερου καθορισμού του αρμόδιου δικαστηρίου από τους διαδίκους («forum shopping»), οσάκις προβάλλεται το κριτήριο του κατεπίγοντος ώστε ένα δικαστήριο να κηρυχθεί αρμόδιο, να

λάβει επείγοντα προσωρινά μέτρα και να κρατήσει την υπόθεση προκειμένου να την δικάσει επί της ουσίας.

- 59 Αφετέρου, η Τσεχική, η Ισπανική και η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η φύση της διαδικασίας, ασφαλιστικών μέτρων ή επί της ουσίας, δεν επηρεάζει την εφαρμογή του άρθρου 19 του κανονισμού 2201/2003. Υπενθυμίζοντας το σημείο 130 των προτάσεων της γενικής εισαγγελία E. Sharpston στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Purrucker, η Γαλλική Κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι, στο σύνολό του, ο εν λόγω κανονισμός δεν διακρίνει μεταξύ, αφενός, τελικών ή οριστικής ισχύος αποφάσεων και, αφετέρου, αποφάσεων προσωρινής ισχύος, τόσο στα κεφάλαια I και II του προαναφερθέντος κανονισμού όσο και στο κεφάλαιο III αυτού, το οποίο αφορά την αναγνώριση. Επομένως, το κρίσιμο κριτήριο είναι να έχουν αμφοτέρως οι εκκρεμείς διαδικασίες το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, γεγονός που συντρέπει οσάκις δύο γονείς ζητούν ο καθένας την επιμέλεια του ίδιου τέκνου μέσω είτε προσωρινών μέτρων είτε οριστικής απόφασης.
- 60 Όλοι οι κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου ενδιαφερόμενοι, οι οποίοι κατέθεσαν παρατηρήσεις, φρονούν ότι δεν επέρχεται εκκρεμοδικία οσάκις μία εκ των προσφυγών αποσκοπεί στη λήψη προσωρινών μέτρων, υπό την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003, ή οσάκις το πρώτο επιληφθέν δικαστήριο διέταξε ήδη προσωρινά μέτρα υπό την έννοια της διατάξεως αυτής.
- 61 Εντούτοις, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι είναι δύσκολο για το δεύτερο επιληφθέν δικαστήριο να καθορίσει κατά πόσον τα προσωρινά μέτρα λαμβάνονται από το αρμόδιο για την εκδίκαση της ουσίας δικαστήριο ή κατά πόσον πρόκειται για προσωρινά μέτρα υπό την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού 2201/2003. Για τον λόγο αυτόν η Επιτροπή υποστηρίζει την ίδια άποψη με τη Γερμανική Κυβέρνηση, ήτοι ότι διαδικασία αποσκοπούσα στη λήψη προσωρινών μέτρων συνιστά αυτοτελή διαδικασία, η οποία περατούται με την έκδοση της απόφασης περί λήψεως τέτοιων μέτρων. Παραδέχεται, πάντως, ότι πρέπει να χωρεί εξαίρεση από την αρχή αυτή οσάκις το εθνικό δίκαιο επιβάλλει σε έναν ενάγοντα να κινήσει πρώτα μια διαδικασία

ασφαλιστικών μέτρων, ούτως ώστε να μπορεί στη συνέχεια να κινήσει μία διαδικασία επί της ουσίας.

- 62 Οι περισσότεροι από τους ενδιαφερομένους που κατέθεσαν παρατηρήσεις επεσήμαναν ότι, εφόσον ο κανόνας περί εκκρεμοδικίας του άρθρου 19 του κανονισμού 2201/2003 ήταν ο ίδιος τόσο με αυτόν του άρθρου 21 της Συμβάσεως της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση των αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1972, L 299, σ. 32), όπως τροποποιήθηκε με τη Σύμβαση της 9ης Οκτωβρίου 1978 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας (ΕΕ 1982, L 388, σ. 24), με τη Σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1982 για την προσχώρηση της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΕΕ L 388, σ. 1), με τη Σύμβαση της 26ης Μαΐου 1989 για την προσχώρηση του Βασιλείου της Ισπανίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (ΕΕ L 285, σ. 1) και με τη Σύμβαση της 29ης Νοεμβρίου 1996 για την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας (ΕΕ 1997, C 15, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών), όσο και με αυτόν του άρθρου 27 του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1), ο σκοπός και οι λοιπές διατάξεις των διαφόρων αυτών κειμένων ήταν άκρως διαφορετικές, ώστε να εφαρμοσθούν, στο πλαίσιο του κανονισμού 2201/2003, λύσεις που υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο της Συμβάσεως των Βρυξελλών ή του κανονισμού 44/2001.
- 63 Η Γερμανική Κυβέρνηση υπογραμμίζει ειδικότερα ότι, στις υποθέσεις αστικού δικαίου που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001, ένα προσωρινό μέτρο δεν έχει παρά περιορισμένη μόνον ισχύ δεδικασμένου, ενώ η απόφαση επί της ουσίας αποκτά πλήρη ισχύ δεδικασμένου. Τούτο δεν συντρέχει στην περίπτωση προσωρινού μέτρου ληφθέντος σε υπόθεση γονικής μέριμνας, το οποίο δεν έχει παρά τυπική ισχύ δεδικασμένου και όχι ουσιαστική, υπό την έννοια ότι μπορεί μεταγενέστερα να αποτελέσει αντικείμενο μίας νέας αποφάσεως προκειμένου να ληφθούν υπόψη νέες περιστάσεις. Εξάλλου, όπως αναφέρει η Επιτροπή, οι κανόνες περί αντικρουόμενων αποφάσεων διαφέρουν.

Απάντηση του Δικαστηρίου

- 64 Οι κανόνες περί εκκρεμοδικίας αποσκοπούν, προς διασφάλιση της ορθής απονομής της δικαιοσύνης εντός της Κοινότητας, στην αποφυγή παραλλήλων διαδικασιών εκκρεμών ενώπιον των δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών και της εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων που θα μπορούσαν να προκύψουν από αυτές (βλ., συναφώς, όσον αφορά τη Σύμβαση των Βρυξελλών, αποφάσεις της 9ης Δεκεμβρίου 2003, C-116/02, Gasser, Συλλογή 2003, σ. I-14693, σκέψη 41, καθώς και της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-39/02, Mærsk Olie & Gas, Συλλογή 2004, σ. I-9657, σκέψη 31).
- 65 Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003, εκκρεμοδικία επέρχεται εάν έχουν ασκηθεί αγωγές για θέματα γονικής μέριμνας ενός παιδιού, με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία, ενώπιον δικαστηρίων διαφορετικών κρατών μελών. Από αυτήν την άποψη, δεν είναι απαραίτητο να έχουν ασκηθεί οι αγωγές μεταξύ των ιδίων διαδικών.
- 66 Λαμβανομένων υπόψη των σκοπών του κανονισμού 2201/2003 και του γεγονότος ότι το άρθρο 21, αντί να αναφέρεται στον όρο «εκκρεμοδικία», όπως χρησιμοποιείται στις διάφορες εθνικές έννομες τάξεις των κρατών μελών, προβλέπει πολλές ουσιαστικές προϋποθέσεις ως στοιχεία ενός ορισμού, πρέπει να συναχθεί ότι οι έννοιες που χρησιμοποιούνται στο ως άνω άρθρο 21, παράγραφος 2, προκειμένου να καθοριστεί μια κατάσταση εκκρεμοδικίας, πρέπει να θεωρηθούν ως αυτοτελείς (βλ., συναφώς, όσον αφορά τη Σύμβαση των Βρυξελλών, απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 1987, 144/86, Gubisch Maschinenfabrik, Συλλογή 1987, σ. 4861, σκέψη 11).
- 67 Οι έννοιες «ίδιο αντικείμενο» και «ίδια αιτία» πρέπει να διευκρινισθούν λαμβανομένου υπόψη του σκοπού του άρθρου 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003, που έγκειται στην αποτροπή εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων.

- 68 Στο πλαίσιο της Συμβάσεως των Βρυξελλών, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι το αντικείμενο της διαφοράς συνίσταται στον σκοπό της αγωγής (βλ. απόφαση της 6ης Δεκεμβρίου 1994, C-406/92, Tatry, Συλλογή 1994, σ. I-5439, σκέψη 41). Προκειμένου να διευκρινισθεί εάν δύο αγωγές έχουν το ίδιο αντικείμενο, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα αντίστοιχα αιτήματα των εναγόντων σε κάθε διαφορά (απόφαση της 8ης Μαΐου 2003, C-111/01, Gantner Electronic, Συλλογή 2003, σ. I-4207, σκέψη 26). Εξάλλου, το Δικαστήριο ερμήνευσε την «αιτία» ως καλύπτουσα την πραγματική και τη νομική βάση της αγωγής (βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Tatry, σκέψη 39).
- 69 Όσοι ενδιαφερόμενοι κατέθεσαν παρατηρήσεις ορθώς υποστηρίζουν ότι δεν είναι δυνατόν να επέρχεται εκκρεμοδικία μεταξύ αιτήσεως για τη λήψη προσωρινών μέτρων, υπό την έννοια του άρθρου 20 του ως άνω κανονισμού, και αγωγής.
- 70 Συγκεκριμένα, όπως το Δικαστήριο υπενθύμισε στη σκέψη 61 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Purgucker, το άρθρο 20 του κανονισμού 2201/2003 δεν πρέπει να θεωρηθεί ως διάταξη που απονέμει δικαιοδοσία ως προς την ουσία.
- 71 Επιπλέον, η εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως δεν εμποδίζει την προσφυγή στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο να κρίνει επί της ουσίας. Το άρθρο 20, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 αποτρέπει κίνδυνο τυχόν εκδόσεως αντικρουόμενων αποφάσεων, μεταξύ αποφάσεως περί λήψεως προσωρινών μέτρων υπό την έννοια του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού και αποφάσεως εκδοθείσας από το αρμόδιο για να κρίνει επί της ουσίας δικαστήριο, καθότι προβλέπει ότι τα προσωρινά μέτρα υπό την έννοια του άρθρου 20, παράγραφος 1, του προαναφερθέντος κανονισμού παύουν να ισχύουν μόλις το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία να κρίνει επί της ουσίας λάβει τα μέτρα τα οποία εκτιμά προσηκόντα.
- 72 Η εκκρεμοδικία κατά το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 δεν μπορεί επομένως να επέλθει παρά μόνον οσάκις δύο ή περισσότερες διαδικασίες

έχουσες το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία εκκρεμούν ενώπιον διαφορετικών δικαστηρίων, οι δε προσφεύγοντες, στις διαφορετικές αυτές διαδικασίες, επιδιώκουν την έκδοση αποφάσεως που δύναται να αναγνωρισθεί εντός κράτους μέλους διαφορετικού από εκείνο στο οποίο βρίσκεται το δικαστήριο που επελήφθη ως έχον διεθνή δικαιοδοσία να κρίνει επί της ουσίας.

- 73 Από αυτή την άποψη, δεν μπορεί να εισάγεται διάκριση αναλόγως της φύσεως των διαφορών που άγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτών, ήτοι διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων ή διαδικασίας επί της ουσίας. Συγκεκριμένα, ούτε από τον αναφερόμενο στο άρθρο 2, σημείο 4, του κανονισμού 2201/2003 όρο «απόφαση», ούτε από τα άρθρα 16 και 19 αυτού που αφορούν, αντιστοίχως, το επιλαμβανόμενο δικαστήριο και την εκκρεμοδικία, προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός προβαίνει σε τέτοια διάκριση. Το ίδιο ισχύει για τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού σχετικά με την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων, όπως τα άρθρα 21 και 23 αυτού.
- 74 Κατά τα λοιπά, η επιλογή της μίας ή της άλλης διαδικασίας ενδέχεται να υπαγορεύεται από ιδιαιτερότητες του εθνικού δικαίου. Η Επιτροπή ανέφερε την περίπτωση εθνικού δικαίου το οποίο προβλέπει υποχρεωτικώς την κίνηση διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων προτού καταστεί δυνατή η κίνηση διαδικασίας επί της ουσίας.
- 75 Λαμβανομένης υπόψη της υπομνησθείσας στη σκέψη 68 της παρούσας αποφάσεως νομολογίας και, ιδίως, της προπαρατεθείσας αποφάσεως Gantner Electronic, προέχει επομένως να διευκρινιστεί αν ο προσφεύγων ενώπιον του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου επιδιώκει την έκδοση αποφάσεως από αυτό, λόγω του ότι είναι αρμόδιο να κρίνει επί της ουσίας υπό την έννοια του κανονισμού 2201/2003.
- 76 Η σύγκριση μεταξύ της επιδίωξης του προσφεύγοντος ενώπιον του δικαστηρίου αυτού και εκείνης του προσφεύγοντος ενώπιον του δεύτερου επιληφθέντος δικαστηρίου επιτρέπει στο τελευταίο να εκτιμήσει εάν έχει ή όχι επέλθει εκκρεμοδικία.

- 77 Εάν, τόσο από το αντικείμενο της ενώπιον του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου προσφυγής όσο και από τα πραγματικά στοιχεία που αυτή περιγράφει, προκύπτει προδήλως ότι η προσφυγή αυτή δεν περιέχει κάποιο στοιχείο από το οποίο να δύναται να δικαιολογηθεί αρμοδιότητα του επιληφθέντος αυτής δικαστηρίου να κρίνει επί της ουσίας υπό την έννοια του κανονισμού 2201/2003, το δεύτερο επιληφθέν δικαστήριο μπορεί να κρίνει ότι δεν έχει επέλθει εκκρεμοδικία.
- 78 Αντιθέτως, εάν προκύπτει είτε από τα αιτήματα του προσφεύγοντος είτε από τα πραγματικά στοιχεία που περιέχονται στην ενώπιον του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου προσφυγή, έστω και αν αυτή αποσκοπεί στη λήψη προσωρινών μέτρων, ότι υποβάλλεται ενώπιον δικαστηρίου το οποίο θα μπορούσε, εκ πρώτης όψεως, να είναι αρμόδιο να κρίνει επί της ουσίας, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο πρέπει να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία, κατά το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003, μέχρις ότου διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο. Αναλόγως με τις περιστάσεις και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 20 του κανονισμού αυτού, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο μπορεί να λάβει τα αναγκαία προσωρινά μέτρα προς το συμφέρον του παιδιού.
- 79 Η ύπαρξη μίας διατάσσουσας προσωρινά μέτρα απόφασης, στην οποία δεν διευκρινίζεται εάν το δικαστήριο που έλαβε τα μέτρα αυτά είναι αρμόδιο να κρίνει επί της ουσίας, δεν μπορεί να συνηγορεί, ως προς την τεκμηρίωση μίας ενστάσεως εκκρεμοδικίας, υπέρ της υπάρξεως αγωγής, όταν δεν υφίστανται διευκρινίσεις όσον αφορά τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο και τα περιεχόμενα στην αγωγή πραγματικά στοιχεία.
- 80 Σε κάθε περίπτωση, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο πρέπει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως κατά πόσον η απόφαση του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο, στον βαθμό που με αυτήν λαμβάνονται προσωρινά μέτρα, δεν συνιστούσε παρά προϋπόθεση

μόνον προκειμένου να εκδοθεί αργότερα μία απόφαση με πληρέστερη επίγνωση της υποθέσεως και υπό συνθήκες που δεν καθιστούν επείγουσα την έκδοση αποφάσεως. Το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο πρέπει εξάλλου να εξετάσει κατά πόσον υφίσταται διαδικαστική ενότητα μεταξύ της αξιώσεως που αποτελεί αντικείμενο των προσωρινών μέτρων και της αξιώσεως επί της ουσίας που προβλήθηκε μεταγενέστερα.

- 81 Αναλόγως με τις δυνατότητες που προβλέπει το εθνικό του δίκαιο, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο δύναται, οσάκις ταυτίζονται οι διάδικοι στις δύο διαφορές, να ζητήσει από τον διάδικο που προβάλλει ένσταση εκκρεμοδικίας πληροφορίες σχετικά με το υποστατό της προβαλλόμενης διαφοράς και το περιεχόμενο της προσφυγής. Εξάλλου, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι ο κανονισμός 2201/2003 βασίζεται στη συνεργασία και την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των δικαστηρίων, το δικαστήριο αυτό μπορεί να ενημερώσει το δικαστήριο που επελήφθη πρώτο σχετικά με την ενώπιόν του κατάθεση προσφυγής, να επιστήσει την προσοχή του στο ενδεχόμενο εκκρεμοδικίας, να το καλέσει να του κοινοποιήσει τις πληροφορίες σχετικά με την ενώπιον αυτού εκκρεμή προσφυγή και να λάβει θέση ως προς τη δικαιοδοσία του κατά τον κανονισμό 2201/2003, ή να του κοινοποιήσει κάθε απόφαση που ελήφθη σχετικώς. Τέλος, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο θα μπορεί να απευθυνθεί στην κεντρική αρχή του κράτους μέλους του.
- 82 Εάν, παρά τις προσπάθειες που κατέβαλε, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο δεν διαθέτει κάποιο στοιχείο, το οποίο να συνηγορεί υπέρ της υπάρξεως προσφυγής υποβληθείσας ενώπιον άλλου δικαστηρίου, να επιτρέπει τον καθορισμό του αντικειμένου και της αιτίας της προσφυγής αυτής, και να αποδεικνύει, ιδίως, τη δικαιοδοσία του έτερου δικαστηρίου κατά τον κανονισμό 2201/2003, απόκειται στο δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο, κατόπιν εύλογης προθεσμίας αναμονής απαντήσεων επί των διατυπωθέντων ερωτημάτων, να συνεχίσει με την εξέταση της ενώπιόν του υποβληθείσας προσφυγής.
- 83 Η διάρκεια της εύλογης αυτής προθεσμίας αναμονής πρέπει να καθορίζεται από το δικαστήριο σε συνάρτηση καταρχάς με το συμφέρον του παιδιού. Το γεγονός ότι πρόκειται περί παιδιού νηπιακής ηλικίας συνιστά κριτήριο που πρέπει να λαμβάνεται σχετικώς υπόψη (βλ., συναφώς, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2008, C-195/08 PPU, Rinau, Συλλογή 2008, σ. I-5271, σκέψη 81).

- 84 Πρέπει να υπομνησθεί ότι ο κανονισμός 2201/2003 αποσκοπεί, προς το ύψιστο συμφέρον του παιδιού, στο να δοθεί στο δικαστήριο, το οποίο είναι εγγύτερα του παιδιού και έχει, επομένως, καλύτερη επίγνωση της καταστάσεως και του σταδίου αναπτύξεώς του, η δυνατότητα να λάβει τις αναγκαίες αποφάσεις.
- 85 Σημειωτέον, τέλος, ότι, κατά το άρθρο 24 του κανονισμού 2201/2003, η δικαιοδοσία του δικαστηρίου του κράτους μέλους προέλευσης δεν ερευνάται. Εφόσον, όμως το άρθρο 19, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο πρέπει να αναστείλει τη διαδικασία του σε περίπτωση εκκρεμοδικίας, τούτο γίνεται προκειμένου να δοθεί ακριβώς στο δικαστήριο που επελήφθη πρώτο η δυνατότητα να αποφανθεί επί της δικαιοδοσίας του.
- 86 Εκ των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθούν οι ακόλουθες απαντήσεις:
- Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 2201/2003 δεν εφαρμόζεται οσάκις δικαστήριο κράτους μέλους, επιληφθέν πρώτο για τη λήψη μέτρων περί γονικής μέριμνας, δικάζει μόνο στο πλαίσιο προσωρινής δικαστικής προστασίας, κατά το άρθρο 20 του κανονισμού αυτού, και δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, έχον κατά τον ίδιο κανονισμό διεθνή δικαιοδοσία να κρίνει επί της ουσίας, επιλαμβάνεται δεύτερο αιτήσεως για τη λήψη των ίδιων μέτρων, είτε προσωρινώς είτε οριστικώς.
  - Το γεγονός ότι δικαστήριο κράτους μέλους επιλαμβάνεται στο πλαίσιο διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων ή ότι εκδίδεται απόφαση στο πλαίσιο τέτοιας διαδικασίας και δεν προκύπτει από οιοδήποτε στοιχείο της υποβληθείσας αιτήσεως ή της εκδοθείσας αποφάσεως ότι το επιληφθέν για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία κατά τον κανονισμό 2201/2003 δεν έχει κατ' ανάγκη ως συνέπεια να αποκλείεται η ύπαρξη αγωγής –όπως ενδεχομένως επιτρέπει το εθνικό δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους– συνδεομένης

με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και περιέχουσας στοιχεία εκ των οποίων να αποδεικνύεται ότι το επιληφθέν δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία κατά τον κανονισμό αυτόν.

- Οσάκις, παρά τις προσπάθειες που κατέβαλε προκειμένου να ενημερωθεί από τον διάδικο που προτείνει ένσταση εκκρεμοδικίας περί του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου και της κεντρικής αρχής, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο δεν διαθέτει κάποιο στοιχείο το οποίο να επιτρέπει τον καθορισμό του αντικειμένου και της αιτίας μίας ενώπιον άλλου δικαστηρίου ασκηθείσας προσφυγής και να αποδεικνύει, ιδίως, τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου αυτού κατά τον κανονισμό 2201/2003, και οσάκις, εξαιτίας ειδικών περιστάσεων, το συμφέρον του παιδιού επιτάσσει την έκδοση αποφάσεως που να δύναται να αναγνωρισθεί σε κράτη μέλη διαφορετικά από αυτό όπου βρίσκεται το δικαστήριο το οποίο επελήφθη δεύτερο, απόκειται στο δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο, κατόπιν εύλογης προθεσμίας αναμονής απαντήσεων επί των διατυπωθέντων ερωτημάτων, να συνεχίσει με την εξέταση της ενώπιόν του κατατεθείσας προσφυγής. Η διάρκεια της εύλογης αυτής προθεσμίας αναμονής πρέπει να λαμβάνει υπόψη το ύψιστο συμφέρον του παιδιού σε συνάρτηση με τις συγκεκριμένες περιστάσεις της εκάστοτε διαφοράς.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ⁸⁷ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 2201/2003 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2003, για τη διεθνή δικαιοδοσία και την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας, ο οποίος καταργεί τον κανονισμό (ΕΚ) 1347/2000, δεν εφαρμόζεται οσάκις δικαστήριο κράτους μέλους, επιληφθέν πρώτο για τη λήψη μέτρων περί γονικής μέριμνας, δικάζει μόνο στο πλαίσιο παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, κατά το άρθρο 20 του κανονισμού αυτού, και δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, έχον κατά τον ίδιο κανονισμό διεθνή δικαιοδοσία να κρίνει επί της ουσίας, επιλαμβάνεται δεύτερο αιτήσεως για τη λήψη των ίδιων μέτρων, είτε προσωρινώς είτε οριστικώς.

Το γεγονός ότι δικαστήριο κράτους μέλους επιλαμβάνεται στο πλαίσιο διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων ή ότι εκδίδεται απόφαση στο πλαίσιο τέτοιας διαδικασίας και δεν προκύπτει από οιοδήποτε στοιχείο της υποβληθείσας αιτήσεως ή της εκδοθείσας αποφάσεως ότι το επιληφθέν για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία κατά τον κανονισμό 2201/2003 δεν έχει κατ' ανάγκη ως συνέπεια να αποκλείεται η ύπαρξη αγωγής —όπως ενδεχομένως επιτρέπει το εθνικό δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους— συνδεδεμένης με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων και περιέχουσας στοιχεία εκ των οποίων να αποδεικνύεται ότι το επιληφθέν δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία κατά τον κανονισμό αυτόν.

Οσάκις, παρά τις προσπάθειες που κατέβαλε προκειμένου να ενημερωθεί από τον διάδικο που προτείνει ένσταση εκκρεμοδικίας περί του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου και της κεντρικής αρχής, το δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο δεν διαθέτει κάποιο στοιχείο το οποίο να επιτρέπει τον καθορισμό του αντικείμενου και της αιτίας μίας ενώπιον άλλου δικαστηρίου ασκηθείσας προσφυγής και να αποδεικνύει, ιδίως, τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου αυτού κατά τον κανονισμό 2201/2003, και οσάκις, εξαιτίας ειδικών περιστάσεων, το συμφέρον του

παιδιού επιτάσσει την έκδοση αποφάσεως που να δύναται να αναγνωρισθεί σε κράτη μέλη διαφορετικά από αυτό όπου βρίσκεται το δικαστήριο το οποίο επελήφθη δεύτερο, απόκειται στο δικαστήριο που επελήφθη δεύτερο, κατόπιν εύλογης προθεσμίας αναμονής απαντήσεων επί των διατυπωθέντων ερωτημάτων, να συνεχίσει με την εξέταση της ενώπιόν του κατατεθείσας προσφυγής. Η διαάρκεια της εύλογης αυτής προθεσμίας αναμονής πρέπει να λαμβάνει υπόψη το ύψιστο συμφέρον του παιδιού σε συνάρτηση με τις συγκεκριμένες περιστάσεις της εκάστοτε διαφοράς.

(υπογραφές)